

دانشگاه پیام نور

حسابداری مالیاتی

(رشته حسابداری)

www.ketab.ir

دکتر عبدالکریم مقدم حسن محمدزاده مقدم

علی اصغر ترابی

سرشناسه	:	مقدم، عبدالکریم، ۱۳۴۰ -
عنوان و نام پدید آور	:	حسابداری مالیاتی (رشته حسابداری) / عبدالکریم مقدم، حسن محمدزاده مقدم، علی اصغر ترابی.
مشخصات نشر	:	تهران: دانشگاه پیام نور، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	:	۱۹۱ ص.
فروست	:	دانشگاه پیام نور؛ ۲۵۷۳. گروه حسابداری؛ ۱/۵۳.
شابک	:	978 - 964 - 14 - 0621 - 1
وضعیت فهرست نویسی	:	فیفا
موضوع	:	مالیات -- حسابداری -- راهنمای آموزشی (عالی)
موضوع	:	Tax accounting -- Study and teaching (Higher)
موضوع	:	مالیات -- حسابداری -- مسائل، تمرین‌ها و غیره (عالی)
موضوع	:	Tax accounting -- Problems, exercises, etc. (Higher)
شناسه افزوده	:	محمدزاده مقدم، حسن، ۱۳۶۳ -
شناسه افزوده	:	ترابی، علی اصغر، ۱۳۴۵ -
رده بندی کنگر	:	HF۵۶۸۱
رده بندی دیویی	:	۶۵۷/۴۶
شماره کتابشناسی ملی	:	۵۷۰۰۱۹

دانشگاه پیام نور

حسابداری مالیاتی

مؤلفان: دکتر عبدالکریم مقدم - حسن محمدزاده مقدم - علی اصغر ترابی

ویراستار علمی: دکتر غرضی

تهیه و تولید: دفتر تدوین و تولید کتب - عنوان آموزشی

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: مرکز چاپ و توزیع دانشگاه پیام نور

شابک: ۱ - ۰۶۲۱ - ۱۴ - ۹۶۴ - ۹۷۸

ISBN: 978 - 964 - 14 - 0621 - 1

فروش این کتاب فقط از طریق نمایندگی‌های دانشگاه پیام نور مجاز می باشد و فروش

آن در سایر مراکز فروش کتاب موجب تعقیب قانونی فروشنده خواهد گردید

(کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر محفوظ و متعلق به دانشگاه پیام نور است. تولید، کپی یا خلاصه برداری، نشر و ترجمه، چاپ، افست، توزیع گسترده، تهیه CD و ... این اثر یا بخشی از آن اعم از متن، طرح پست و روی جلد و... بدون اخذ مجوز کتبی از معاونت فناوری و پژوهش دانشگاه خلاف مقررات و تعرض به حقوق مادی و معنوی دانشگاه است. متخلفین وفق قانون حمایت از مؤلفان و مصنفان و هنرمندان دارای مسئولیت حقوقی و کیفری بوده و تحت پیگرد قرار می گیرند.)

(این کتاب با کاغذ حمایتی منتشر شده است)

آدرس فروشگاه مرکزی چاپ و انتشارات دانشگاه پیام نور: تهران، خیابان شهید رجایی،

ترسیده به تقاطع آزادگان، جنب ورزشگاه یادآوران. تلفن: ۵۵۵۰۲۱۰۴ - ۵۵۰۹۸۳۸

سایت فروش اینترنتی: <http://digibook.pnu.ac.ir>

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
سه	پیشگفتار ناشر
یازده	پیشگفتار
۱	فصل اول: کلیات و مفاهیم حسابداری مالیاتی
۱	هدف کلی
۱	هدف‌های یادگیری
۱	مقدمه
۲	۱-۱ انواع مالیات‌ها
۲	۱-۱-۱ بخش اول، مالیات‌های مستقیم
۳	۱-۱-۲ بخش دوم، مالیات‌های غیرمستقیم
۳	۲-۱ تقسیم‌بندی دیگر انواع مالیات‌ها
۳	۱-۲-۱ مالیات عملکرد
۴	۲-۲-۱ مالیات تکلیفی
۴	۳-۲-۱ مالیات بر ارزش افزوده
۴	۲-۱ تعریف برخی اصطلاحات مالیاتی
۴	۱-۲-۱ سال مالیاتی
۴	۲-۲-۱ برگ تشخیص مالیات
۴	۳-۲-۱ ضرایب مالیاتی
۵	۴-۲-۱ قراین مالیاتی
۵	۵-۲-۱ مأخذ مالیات
۵	۶-۲-۱ مؤدی مالیاتی
۵	۷-۲-۱ مأموران مالیاتی
۶	۸-۲-۱ هزینه‌های قابل قبول مالیاتی

۴۲	۲-۴ درآمد مشمول مالیات بر درآمد اجاره املاک
۴۳	۴-۲ تبصره‌های ماده ۵۳
۴۴	۳-۴ روش‌های تعیین مال الاجاره املاک
۴۵	۴-۴ نرخ مالیات بر درآمد اجاره املاک
۴۵	۴-۵ نرخ‌های ماده ۱۳۱ ق.م.م
۴۷	۴-۵ مالیات بر مستغلات خالی
۴۹	۴-۶ معافیت‌های مالیات بر درآمد اجاره املاک
۵۰	۴-۷ مالیات نقل و انتقال املاک و حق واگذاری محل
۵۲	۴-۸ معافیت‌های مالیاتی نقل و انتقال املاک
۵۳	۴-۹ مالیات ساخت و فروش
۵۴	۴-۱۰ تبیین رأی اجرایی ماده (۷۷) اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم
۵۷	۴-۱۱ تکلیف مؤدیان مالیات بر درآمد املاک
۵۸	۴-۱۲ جرایم مالیاتی پیش‌بینی شده
۵۹	خلاصه فصل چهارم
۶۰	خودآزمایی چهارگزینه‌ای فصل چهارم
۶۲	خودآزمایی تشریحی فصل چهارم
۶۵	فصل پنجم: مالیات بر درآمد حقوق
۶۵	هدف کلی
۶۵	هدف‌های یادگیری
۶۵	مقدمه
۶۶	۵-۱ اشخاص مشمول مالیات بر درآمد حقوق
۶۶	۵-۲ معافیت مالیات بر درآمد حقوق
۶۷	۵-۳ نرخ مالیات بر درآمد حقوق
۶۸	۵-۴ وظایف پرداخت‌کنندگان حقوق
۷۰	۵-۵ درآمدهای معاف از پرداخت مالیات بر درآمد حقوق
۷۱	۵-۶ جرایم مالیاتی پیش‌بینی شده
۸۰	خلاصه فصل پنجم
۸۱	خودآزمایی چهارگزینه‌ای فصل پنجم
۸۲	خودآزمایی تشریحی فصل پنجم
۸۵	فصل ششم: مالیات بر درآمد مشاغل
۸۵	هدف کلی
۸۵	هدف‌های یادگیری
۸۵	مقدمه
۸۶	۶-۱ درآمد مشمول مالیات
۸۶	۶-۲ تکالیف مؤدیان مالیات بر درآمد مشاغل
۸۶	۶-۳ گروه‌بندی مؤدیان صاحبان مشاغل

۸۶	۱-۳-۶ حجم فعالیت
۸۷	۲-۳-۶ نوع فعالیت
۸۸	۴-۶ نحوه تعیین درآمد مشمول مالیات مشاغل پس از اجرای طرح جامع مالیاتی
۸۸	۵-۶ نحوه تعیین درآمد مشمول مالیات مشاغل قبل از اجرای طرح جامع مالیاتی
۸۹	۱-۵-۶ از طریق رسیدگی به اظهارنامه مالیاتی، دفاتر قانونی و اسناد و مدارک حساب
۸۹	۲-۵-۶ از طریق علی‌الرأس
۹۰	۶-۶ مالیات علی‌الرأس چگونه محاسبه می‌شود؟
۹۱	۷-۶ اظهارنامه مالیاتی عملکرد مشاغل
۹۲	۸-۶ فرم و نحوه ارائه اظهارنامه مالیاتی
۹۴	۹-۶ معافیت‌ها و مبنای نرخ مالیات بر درآمد مشاغل
۹۵	۱۰-۶ نرخ مالیات بر درآمد صاحبان مشاغل
۹۵	۱-۶ جرایم مالیاتی پیش‌بینی شده
۹۸	خلاصه فصل ششم
۹۹	خودآزمایی چهارگزینه‌ای فصل ششم
۱۰۱	خودآزمایی تشریحی فصل ششم
۱۰۳	فصل هفتم: مالیات حقوق‌کنندگان
۱۰۳	هدف کلی
۱۰۳	هدف‌های یادگیری
۱۰۶	خلاصه فصل هفتم
۱۰۶	خودآزمایی چهارگزینه‌ای فصل هفتم
۱۰۸	خودآزمایی تشریحی فصل هفتم
۱۱۱	فصل هشتم: مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی
۱۱۱	هدف کلی
۱۱۱	هدف‌های یادگیری
۱۱۱	مقدمه
۱۱۲	۱-۸ نرخ مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی
۱۱۳	۲-۸ نحوه تعیین درآمد مشمول مالیات اشخاص حقوقی
۱۱۳	۱-۲-۸ نحوه تعیین درآمد مشمول مالیات اشخاص حقوقی پس از اجرای طرح جامع مالیاتی
۱۱۴	۲-۲-۸ نحوه تعیین درآمد مشمول مالیات اشخاص حقوقی قبل از اجرای طرح جامع مالیاتی
۱۱۵	۳-۸ مالیات علی‌الرأس چگونه محاسبه می‌شود؟
۱۱۶	۴-۸ معافیت‌ها، مشوق‌ها و درآمدهای مشمول نرخ صفر و نرخ مقطوع مالیاتی اشخاص حقوقی
۱۲۷	مناطق آزاد تجاری
۱۲۸	۵-۸ تکالیف مالیاتی مستمر اشخاص حقوقی
۱۲۹	۶-۸ جرایم مالیاتی پیش‌بینی شده برای اشخاص حقوقی
۱۳۴	خلاصه فصل هشتم
۱۳۵	خودآزمایی چهارگزینه‌ای فصل هشتم

۱۳۷	خودآزمایی تشریحی فصل هشتم
۱۴۱	فصل نهم: آیین نامه اجرایی مربوط به نوع دفاتر، اسناد و مدارک و روش های نگهداری
۱۴۱	هدف کلی
۱۴۱	هدف های یادگیری
۱۵۳	خلاصه فصل نهم
۱۵۴	خودآزمایی چهارگزینه ای فصل نهم
۱۵۵	خودآزمایی تشریحی فصل نهم
۱۵۷	فصل دهم: هزینه های قابل قبول مالیاتی
۱۵۷	هدف کلی
۱۵۷	هدف های یادگیری
۱۵۷	۱-۱۰ هزینه های قابل قبول
۱۶۳	خودآزمایی چهارگزینه ای فصل دهم
۱۶۳	خودآزمایی تشریحی فصل دهم
۱۶۵	پیوست ها
۱۶۵	پیوست ۱- مالیات بر ارزش افزوده
	پیوست ۲- مقررات و ضوابط اجرایی مربوط به هزینه استهلاک دارایی ها و هزینه های تأسیس که
۱۷۱	به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی رسیده است
	پیوست ۳: جدول استهلاکات مالیاتی موضوع ماده ۱۴۹ اصلاحی قانون مالیات های مستقیم
۱۷۶	مصوب ۱۳۹۴/۰۴/۳۱
۱۸۹	پاسخنامه
۱۹۱	منابع

پیشگفتار

موضوع مالیات از نظر تاریخی از دوار بسیار دور زندگانی بشر رایج بوده، اما نحوه اخذ آن مدام در حال تغییر بوده است. به صورتی که در ابتدا پرداخت پول به عنوان مالیات رایج نبود، بلکه می بایست افراد در انجام امور عمومی مشارکت می کردند و سپس با تحولات اجتماعی و توسعه اقتصادی نیاز به مؤسسات عمومی و عدم امکان مشارکت حضوری افراد در انجام این امور و همچنین غول شدن سایر وظایف به دولت ها، یکی از منابع مهم برای تأمین مالی دولت، مالیات قرار داد شد. بسیاری بر این باورند که معقول ترین نوع درآمد برای دولت، مالیات است و همچنین نهادهای دولتی می تواند برای اعمال سیاست های مالی نیز به کار رود.

کنترل مستقیم دولت بر تعیین استانداردهای حسابداران و حسابرسی باعث یکنواختی گزارش های واحدهای گزارشگر شده و از طرفی، این استانداردها، ابزاری شفاف سازی گزارش های مالی فعالان اقتصادی برای تعیین میزان دقیق سهم خود که همان مالیات است، تعیین کرده و برای رسیدن به این اهداف، نسبت به تعیین میزان مقدار مالیات از اموال و دارایی ها و درآمدهای اشخاص اقدام کرده است که در مواعد مقرر با ضمانت های قانونی و الزام آور نسبت به دریافت آن اقدام می کند، لذا شناخت و رعایت موارد قانونی که همان حسابداری مالیاتی است بسیار حائز اهمیت است، چراکه عدم شناخت و عدم رعایت آن موجب تحمیل جرایم سنگین مالی می شود. این مهم باعث شد با توجه به تغییرات اساسی به وجود آمده در قانون مالیات های مستقیم ایران،

مصوب تیرماه ۱۳۹۴ که از ابتدای دوره مالی ۱۳۹۵ لازم‌الاجرا شده است، منبعی تألیف شود تا علاقه‌مندان بتوانند ضمن مطالعه آن با قوانین مالیاتی، آشنایی حداقلی را کسب کنند؛ لذا کتاب حاضر بر اساس سرفصل‌های جدید مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی و همچنین بر اساس آخرین اصلاحات کلی قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۹۴/۴/۳۱ تألیف شده است که سایر اصلاحات قانون مذکور نیز تا تاریخ تألیف و بولتن‌های آموزشی سازمان امور مالیاتی در کتاب پیش‌رو آورده شده است.

قطعاً کتاب حاضر خالی از لغزش‌ها و اشتباهات احتمالی نیست، بنابراین برای رفع اشکالات احتمالی و غنای بیشتر چاپ‌های بعدی، صادقانه از استادان محترم، دانشجویان عزیز و سایر اشخاصی که کتاب را مطالعه می‌کنند، تقاضا داریم، بذل عنایت داشته و انتقادات و پیشنهادهای خود را از طریق ایمیل MohamadzhadACC@gmail.com منعکس فرمایند. در پایان بر خود لازم می‌دانم در حجاب آقای دکتر حسین‌پور و آقای دکتر قنبری، از حساب‌رسان سازمان امور مالیاتی که در تألیف این کتاب ما را یاری کردند، نیز تقدیر و تشکر کنیم.

مؤلفان